

การสร้างแบบจำลองการสอนสังคมศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
สำหรับครูช่วยสอนเด็กชาวเขา

นายศิลาชัย ควงแก้ว

005053

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

แผนกวิชาประถมศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2518

THE CONSTRUCTION OF SOCIAL STUDIES TEACHING MODEL IN PRATHOM SUKSA 4

FOR THE HILL TRIBE TEACHERS' AIDES

Mr. Sinlapachai Duangkaew

itted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education

Department of Elementary Education

Graduate School

Chulalongkorn University

1975

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

สมาน อมรวิทย์

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการตรวจวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
..... กรรมการ
..... กรรมการ
..... กรรมการ

อาจารย์ผู้ควบคุมการวิจัย ศาสตราจารย์สุมน อมรวิวัฒน์

ลิขสิทธิ์ ของ บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การสร้างแบบจำลองการสอนสังคมศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 สำหรับ
ครูช่วยสอนเด็กชาวเขา

ชื่อ

นายศิลปชัย ควงแก้ว แผนกวิชา ประถมศึกษา

ปีการศึกษา

2517

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทดลองฝึกอบรมครูช่วยสอนเด็กชาวเขาให้มีความรู้
ความสามารถในการสอนวิชาสังคมศึกษาแก่เด็กชาวเขา และเพื่อสร้างและทดลองใช้แบบ
จำลองการสอนสังคมศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 นอกจากนี้เพื่อทดลองใช้แบบเรียนวิชาสังคมศึกษา
ของแผนกวิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เครื่องมือที่ใช้ในการ
วิจัยได้แก่ หลักสูตรพิเศษ หนังสือแบบเรียน คู่มือครู แบบทดสอบ แบบจำลองการสอน
สังคมศึกษา แบบสังเกตการสอน แบบการให้คะแนนการสอน แบบนิเทศการสอนแบบ
ปรนัย แบบประเมินผลหนังสือแบบเรียน แบบประเมินผลแบบจำลองการสอนสังคมศึกษา
และวิธีสอนสังคมศึกษาตามแนวของโครงการ นำไปทดลองฝึกอบรมกับตัวอย่างประชากร
ที่เป็นชาวเขาจำนวน 80 คน ๓ ศูนย์พัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขา อำเภอแม่สะเรียง
จังหวัดแม่ฮ่องสอน ข้อมูลในการวิจัยเก็บรวบรวมจากคะแนนการทดสอบก่อนและหลังการ
ฝึกอบรม คะแนนการประเมินผลการใช้หนังสือแบบเรียนและแบบจำลองการสอน และ
คะแนนการฝึกสอน

ผลการวิจัย

1. ผลสัมฤทธิ์ของผู้รับการอบรมด้านวิชาการและความสามารถในการสอนอยู่ใน
เกณฑ์ที่เป็นที่น่าพอใจ
2. ความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ด้านวิชาการและความสามารถในการฝึกสอน
มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เป็น .36 (วิชาสังคมศึกษากับการฝึกสอน) และ .40 (วิชาครู
เบื้องต้นกับการฝึกสอน) ที่ระดับความมีนัยสำคัญ .01 แสดงว่า ผลสัมฤทธิ์ทางด้านการวิชาการ

และความสามารถในการสอนมีความสัมพันธ์เป็นไปในเชิงนิมิต (Positive)

3. ความแตกต่างระหว่างมัชฌิมเลชคณิตของการทดสอบก่อนและหลังการฝึกอบรมของผู้รับการอบรมกลุ่มเก่าและกลุ่มใหม่บางคู่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

4. ผู้รับการอบรมมีความเข้าใจเนื้อหาวิชาในหนังสือแบบเรียนสังคมศึกษาที่กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์

5. ผู้รับการอบรมกลุ่มเก่าและกลุ่มใหม่ พื้นฐานการศึกษาและสถานภาพของผู้รับการอบรมไม่มีอิทธิพลต่อความมั่นใจในการสอน กล่าวคือ จากผลการวิเคราะห์ค่าไคสแควร์ (χ^2) ของการทดสอบความมั่นใจในการสอนของผู้รับการอบรมไม่มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

6. ผู้รับการอบรมมีความเข้าใจในแบบจำลองการสอนอยู่ในเกณฑ์ เมื่อได้ทดลองใช้แบบจำลองการสอนสังคมศึกษาที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

7. ผู้รับการอบรมกลุ่มเก่าและกลุ่มใหม่ พื้นฐานการศึกษาและสถานภาพของผู้รับการอบรมไม่มีอิทธิพลต่อความมั่นใจในการนำแบบจำลองการสอนไปสอน กล่าวคือ จากการวิเคราะห์ค่าไคสแควร์ (χ^2) ของการทดสอบความมั่นใจในการนำแบบจำลองการสอนไปสอนของผู้รับการอบรมไม่มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ควยผลการวิจัยดังกล่าว แสดงว่า หลักสูตรพิเศษ หนังสือแบบเรียน แบบจำลองการสอนสังคมศึกษา คู่มือครู แบบทดสอบ แบบประเมินผลหนังสือแบบเรียน และแบบจำลองการสอนสังคมศึกษา ที่สร้างขึ้นรวมทั้งหลักการในการอบรมและวิธีสอนสังคมศึกษาโดยใช้แนวการฝึกหัดครูตามหลักสูตรพิเศษของโครงการมีประสิทธิภาพ สามารถผลิตครูช่วยสอนเด็กชาวเขาได้สำเร็จตามวัตถุประสงค์

evaluation on text books, the scores of evaluation on social studies teaching model and practice teaching.

Results:

1. The academic achievement and practice teaching of the trainees was satisfactory.

2. The statistical relationship between their academic achievement and practice teaching of trainees gave a positive correlation coefficient (r_{XY}) of .36 (between social studies and practice teaching) and .40 (between Fundamentals of Teacher Education and practice teaching) which was significant at the level .01. It showed that the academic achievement was related to the improvement of their practice teaching.

3. The arithmetic means of pre-test and post-test on some groups of the trainees showed significant difference at the level .05.

4. The trainees showed good understanding in the subject matter of the social studies text books.

5. The old group and the new group of the trainees, the educational background and status of the trainees had no influence on the practice teaching. They still had good confidence in using the text books in teaching social studies. The result showed no significant difference at the level of .05.

6. The trainees could thoroughly understand the procedure of this Social Studies Teaching Model and well implied into teaching practices.

7. The old group and the new group of the trainees, educational background and status of the trainees had no influence on the practice teaching. They had good confidence in using the Social Studies Teaching Model. The result showed no significant difference at the level of .05.

Moreover, the special curriculum which included text books, social studies teaching model, teacher guides, tests, text books evaluation forms, social studies teaching model evaluation forms and method of teaching in social studies had been proved effective. Therefore, the experiment on the training of teachers' aides in teaching social studies to hill tribe children was successful.

กิติกรรมประกาศ

การวิจัยครั้งนี้ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ด้วยดีก็เพราะโครงการฝึกอบรมครู
 ช่วยสอนเด็กชาวเขา ของแผนกวิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 ซึ่งศาสตราจารย์อ่ำไพ สุจริตกุล เป็นหัวหน้าโครงการ ศาสตราจารย์สุมน อมรวิวัฒน์ ผู้
 ควบคุมการวิจัย รองศาสตราจารย์ประคอง วรรณสุต ผู้เสนอแนะเทคนิคการวิจัยและการ
 ใช้สถิติ อาจารย์วารี ติระจิตรที่ปรึกษาในสาขาวิชา อาจารย์พูนสุข บุญสวัสดิ์ ผู้ให้คำ
 ปรึกษาและตรวจแก้ร่างวิทยานิพนธ์ อาจารย์ ดร. อูมา หุระนันท์ และอาจารย์วรณี
 ศิริโชติ ผู้ให้ยืมอุปกรณ์มาใช้ในการทำการวิจัย ตลอดจนคณาจารย์แผนกวิชาประถมศึกษา
 ทุกท่านที่ได้ไปเยี่ยมเยียนและให้กำลังใจตลอดระยะเวลาที่ทำการวิจัยอยู่บนเขา ซึ่งผู้วิจัย
 ขอขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอขอบคุณ คุณธีระ สุมิตร และหัวหน้าศูนย์พัฒนาและส่งเสริมชาวเขาจังหวัด
 แม่ฮ่องสอน ตลอดจนเจ้าหน้าที่กองส่งเสริมชาวเขา กรมประชาสงเคราะห์ ที่ให้การ
 สนับสนุนโครงการนี้และอำนวยความสะดวกให้อย่างยิ่ง ขอขอบคุณเพื่อนร่วมงานทุกท่าน
 ทั้งฝ่ายกรมประชาสงเคราะห์และแผนกวิชาประถมศึกษาซึ่งช่วยเหลือและให้กำลังใจจนงาน
 นี้ประสบผลสำเร็จในที่สุด

ศิลาชัย ควงแก้ว

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
กิตติกรรมประกาศ	ฅ
รายการตารางประกอบ	๕
บทที่	
1. บทนำ	
ความเป็นมาของการวิจัย	1
ความสำคัญของปัญหา	2
ด้านเกี่ยวกับชาวเขา	2
ด้านเกี่ยวกับการสอนสังคมศึกษา	6
มูลเหตุจูงใจในการทำวิจัย	7
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	7
สมมติฐานของการวิจัย	8
ขอบเขตของการวิจัย	9
วิธีดำเนินการวิจัย	10
ความจำกัดของการวิจัย	10
ข้อตกลงเบื้องต้น	11
ประโยชน์ที่อาจได้รับจากการวิจัย	12
คำจำกัดความ	12
2. รายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องและการสร้างแบบจำลอง การสอนสังคมศึกษา	15
ข้อคิดเห็นและการวิจัยที่เกี่ยวข้อง	15

การสร้างแบบจำลองการสอนสังคมศึกษา	23
พื้นฐานการสร้างแบบจำลองการสอนสังคมศึกษา	24
ลักษณะโครงสร้างและองค์ประกอบของแบบจำลองการสอน สังคมศึกษา	25
แบบจำลองการสอนสังคมศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	27
การฝึกอบรมวิชาสังคมศึกษา	110
การทดสอบก่อนการฝึกอบรม	110
การฝึกอบรมวิชาสังคมศึกษา	111
3. วิธีดำเนินการวิจัย	114
การศึกษาปัญหาและสำรวจข้อมูล	114
ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย	115
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	118
การสร้างแบบทดสอบเพื่อใช้วัดก่อนและหลังการฝึกอบรม	119
การสร้างคู่มือครูวิชาสังคมศึกษา	120
การสร้างแบบสังเกตการสอน	120
การสร้างแบบการให้คะแนนการสอน	121
การสร้างแบบประเมินผลหนังสือแบบเรียนวิชาสังคมศึกษา	122
การสร้างแบบประเมินผลแบบจำลองการสอนสังคมศึกษา	122
การเก็บรวบรวมข้อมูล	123
วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล	124
การวิเคราะห์ข้อมูล	124
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	133
การวิเคราะห์ข้อมูล	133
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	134
อภิปรายผลการวิจัย	149

บทที่

หน้า

5. สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	160
สรุปผลการวิจัย	160
ปัญหาและข้อเสนอแนะ	163
บรรณานุกรม	165
ภาคผนวก	169
ประวัติการศึกษา	188

รายการตารางประกอบ

ตารางที่	หน้า
1. จำนวนผู้รับการอบรม จำแนกตามเพศและประเภท	116
2. จำนวนผู้รับการอบรม จำแนกตามอายุ... .. .	117
3. วุฒิการศึกษาของผู้รับการอบรม	118
4. ตัวอย่างสรุปผลการวิเคราะห์หาความแปรปรวนชนิดสองตัวประกอบของคะแนนด้านวิชาการก่อนและหลังการฝึกอบรมเมื่อตัวอย่างประชากรซ้ำกันทุกรายการ	127
5. การจัดอันดับคะแนนผลสัมฤทธิ์ด้านวิชาการ	134
6. จำนวนผู้ได้อันดับคะแนนผลสัมฤทธิ์ด้านวิชาการและความสามารถในการสอน	135
7. ผลสัมฤทธิ์ด้านวิชาการ (สังคมศึกษา) กับความสามารถในการสอน..	136
8. ผลสัมฤทธิ์ด้านวิชาการ (วิชาครูเบื้องต้น) กับความสามารถในการสอน... .. .	137
9. สรุปผลการวิเคราะห์หาความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบผลการสอบวิชาสังคมศึกษาก่อนและหลังการฝึกอบรมเมื่อตัวอย่างประชากรซ้ำกันทุกรายการ	138
10. สรุปผลการวิเคราะห์หาความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบผลการสอบวิชาครูเบื้องต้นก่อนและหลังการฝึกอบรมเมื่อตัวอย่างประชากรซ้ำกันทุกรายการ	139
11. เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยก่อน (\bar{X}_1) และหลัง (\bar{X}_2) การตอบแบบประเมินผลความเข้าใจเนื้อหาในหนังสือแบบเรียนสังคมศึกษา	140
12. ค่าไคสแควร์ (χ^2) ของการทดสอบความมั่นใจในการนำเนื้อหาในแบบเรียนสังคมศึกษาไปสอนของผู้รับการอบรม	142

ตารางที่ ๑

๗
หน้า

13. เปรียบเทียบคะแนนความเข้าใจเกี่ยวกับแบบจำลองการสอนสังคมศึกษาของผู้รับการอบรมแยกระหว่างกลุ่ม วุฒิเคิม และสถานภาพ... 147
14. ค่าไคสแควร์ (χ^2) ของการทดสอบความมั่นใจของผู้รับการอบรมในการนำแบบจำลองการสอนสังคมศึกษาไปสอน... .. 148